

De fire evangelier

De fire første bøger i Det Nye Testamente fortæller hver på deres måde historien om Jesus. De tre første, Matthæus-, Markus- og Lukasevangeliet, minder om hinanden; lægger man dem op ved siden af hinanden, er der mange ligheder i, hvad de fortæller, og hvordan de fortæller historien om Jesus (de kaldes derfor også 'de synoptiske evangelier'). Johannes-evangeliet er på mange måder anderledes.

Beretningerne om Jesu liv og gerning er først blevet fortalt og overleveret mundtligt. Siden hen – fra sidste halvdel af det 1. århundrede – er de blevet skrevet ned. Markusevangeliet regnes for at være det ældste af evangelierne og er formentlig skrevet omkring år 70. Bag forskellene er evangelierne fælles om en ting: De udspringer alle af et ønske om at fortælle historien om Jesus og give svar på, hvem han var, hvad han gjorde, og hvad der siden skete med ham. Navnet "evangelium" har vi fra Markus, der indleder sin beretning om Jesus med ordene "Begyndelsen på evangeliet om Jesus Kristus, Guds søn." Evangelium kommer af græsk og betyder 'glædeligt budskab'. Evangelierne fortæller alle historien om Jesus i lyset af påskens begivenheder og Jesu opstandelse.

Matthæusevangeliet

Matthæus begynder sin fortælling om Jesus med en slægtstavle, som fører Jesus tilbage til Abraham og binder historien om Jesus sammen med Det Gamle Testamente ved at sætte Jesus i relation til både David og Abraham. Historien om Jesus afslutter eller fuldender således den historie, der er blevet fortalt i Det Gamle Testamente. I Jesus opfyldes de løfter, som var givet til Israels folk. Matthæus forudsætter, at dem, han fortæller for, kender den jødiske historie og tradition.

Matthæus deler historien om Jesus op i fire afsnit: (1) Jesu komme som Guds søn og Davids søn, (2) Jesu ord og gerninger i Galilæa, (3) Jesu vej mod Jerusalem og (4) Jesu lidelse, død og opstandelse. I Matthæus' fortælling fylder Jesu undervisning meget. Den er samlet i fem store taler, hvoraf den vigtigste er den første, nemlig Bjergprædiken (kapitel 5-7), som indledes med saligprisningerne.

Matthæus understreger, at Jesus er jøde og er kommet for at frelse sit folk Israel fra dets synder. Alligevel slutter han sin beretning med at fortælle, hvordan den opstandne Jesus sender sine disciple ud for at gøre alle folkeslag til sine disciple ved at døbe dem og undervise dem om det, disciplene har lært af ham.

Markusevangeliet

Med sin historie vil Markus give svar på spørgsmålet om, hvem Jesus er. Han fortæller om en række konflikter, hvor forskellige grupper undrer sig over, hvem Jesus er, eller forarges over det, han siger og gør. Det gælder først og fremmest de jødiske ledere, men det gælder også Jesu egen familie og hans egne disciple.

Markus knytter forbindelse bagud til Det Gamle Testamente og begynder sin beretning om Jesus med at fortælle om Johannes Døber. Johannes er en profetskikkelse, som skal bane vej for det nye. Derefter fortæller Markus om Jesu virke i Galilæa, og hvordan folkemængden undrer sig over det, Jesus siger og gør. Derefter fokuserer fortællingen på, hvordan Jesus samler sine disciple og underviser dem, bl.a. ved at fortælle lignelser. De undere, som Jesus udfører, giver svar på spørgsmålet om, hvem Jesus er: Han er Guds søn, sådan som stemmen fra himlen proklamerede, da Jesus blev døbt af Johannes.

Et andet stort tema i Markusevangeliet er Jesu tale om sin egen lidelse og død og i forlængelse heraf, hvad det indebærer at være disciple og følge efter Jesus. Derefter fortælles udførligt om Jesu sidste dage i Jerusalem, om hans korsfæstelse, død og opstandelse, og om hvordan hans disciple stadig ikke forstod, hvad Jesus havde sagt. Det er netop Jesu lidelse og død – set i opstandelsens lys – der giver svar på, hvem Jesus er.

Lukasevangeliet

Lukasevangeliet er første del af den fortælling, som fortsætter i Apostlenes Gerninger.

Lukas har ikke selv set eller hørt det, han fortæller om Jesus, men han har grundigt undersøgt, hvad andre har fortalt og skrevet, og på den baggrund fortæller han sin version af historien om Jesus. Han fortæller på en måde, så også mennesker uden baggrund i jødedom kan forstå hans beretning. Han undgår specielle jødiske udtryk og fører Jesu slægtstavle helt tilbage til Adam.

Lukas understreger den historiske ramme omkring Jesu liv og virke og fortæller om opfyldelsen af Guds løfter på baggrund af Israels historie.

Først fortælles om Jesu fødsel og kort om hans opvækst. Derefter hører vi om Johannes Døber og hans budskab efterfulgt af Jesu programtale i synagoguen i Nazaret. Her understreger Lukas, (1) at Jesus taler, som han gør, fordi Helligånden er over ham, og (2) at hans budskab er et glædesbud især for de fattige. Det er et budskab om frelse, som indebærer tilgivelse af synd og omvendelse. Ligesom på profeternes Elias og Elisas tid gælder det, Jesus siger og gør, også hedningerne.

I Lukas' fortælling sprænger Jesus mange grænser. Han sprænger de geografisk-etniske grænser og overskrider grænserne til mennesker: toldere og syndere, kvinder, hedninger og samaritanere. Hans budskab er ikke begrænset, men handler om en uendelig barmhjertighed.

Det er fra Lukas, vi kender de centrale lignelser om den barmhjertige samaritaner, den fortabte søn, og den rige mand og Lazarus. Det er også kun Lukas, der fortæller om samtalen mellem Jesus og røverne på korset og om de to disciples vandring til Emmaus.

Johannesevangeliet

Johannes siger klart, hvorfor han har skrevet sin fortælling om Jesus. Det har han gjort for at skabe tro; tro på at Jesus er Messias, Guds søn. Johannes vil mere end blot fortælle historie; han har et budskab, og det formidler han ved at fortælle historie. Fortællingen har et universelt præg, og bestemte jødiske ord og udtryk forklares, samtidig med at den jødiske kalender og historie spiller en vigtig rolle for, hvordan fortællingen bygges op.

Johannes gengiver ingen af Jesu lignelser, men han bruger et klart billedsprog, hvor Jesus taler om sig selv som verdens lys, livets brød, det sande vintræ og den gode hyrde.

Johannes fører historien om Jesus helt tilbage til begyndelsen. Det ord, Gud skabte verden med, er det samme ord, som nu er kommet ind i verden med Jesus. Jesus er kommet for at åbenbare Guds herlighed, og det kan han, fordi han er ét med Gud, sin far.

Evangeliet er bygget op omkring syv tegn, som Jesus gør. I sidste halvdel er fokus på, hvordan Jesus åbenbarer Guds herlighed for sine disciple. Det kan ske ved Helligåndens hjælp. Undervisningen af disciplene leder frem til fortællingen om Jesu lidelse, død og opstandelse. Evangeliet slutter med, at Jesus efter sin opstandelse viser sig for disciplene ved Genezaret sø og kalder fornægteren Peter til igen at være discipel.

Apostlenes Gerninger

Bogen har ligesom evangelierne ingen titel, men blev tidligt kaldt Apostlenes Gerninger. Den kunne også kaldes "Historien om kirkens første år", eller bare "Lukas bind II". Uanset hvad man kalder skriftet, handler det især om to af apostlene, nemlig Peter og Paulus.

Der er en klar sammenhæng mellem historien her og den, som fortælles i Lukasevangeliet. Alligevel har de to beretninger aldrig stået ved siden af hinanden i Bibelen. Lukas har også her samlet det, han har set og hørt, og på den baggrund fortæller han historien om fortsættelsen af Jesu gerninger, sådan

som den fandt sted gennem apostlene og ved Helligånden.

Historien fortælles ud fra en kronologisk vinkel, men også med et blik for geografien. Da Jesus tog afsked med sine disciple, gav han dem befaling om at fortælle om ham i Jerusalem, Judæa og Samaria indtil verdens ende. Sådan hører vi først om begivenhederne i Jerusalem – om hvordan menigheden vokser, men også møder modstand fra de jødiske leders side. Derefter fortælles om de første hedninger, som kommer til tro og slutter sig til kirken.

Sidste del handler om Paulus' tre missionsrejser, og om hvordan kirken vokser – uden for Judæa og især blandt ikke-jøder.

Historien slutter med, at Paulus – som fange – kommer til Rom. Fokus er dog ikke på retssagen mod ham, men på hvordan han i Rom forkyndte og lærte om Jesus.

Brevene i Det Nye Testamente

På Det Nye Testaments tid var breve en vigtig kommunikationsform. At skrive breve var en måde at oprette eller vedligeholde en forbindelse på. Genem et brev kunne man aflægge en rapport, rådgive, skælde ud, trøste eller opmuntre. Det gælder også på forskellig måde de 21 breve, som findes i Det Nye Testamente.

Brevstilen var tilpasset den sociale relation mellem afsender og modtager. Den kunne således være meget formel, men også meget familiær. De nytestamentlige breve afspejler, at menigheden blev betragtet som en familie og de andre kristne som brødre og søstre. Afsenderen kunne diktere sine breve til en sekretær eller en skriver. Han kunne så til sidst sætte sin egen underskrift. Breve, som var adresseret til en gruppe eller en menighed, var skrevet med henblik på at blive læst op ved gudstjenesten.

Romerbrevet

Paulus' Brev til Romerne er det mest omfattende af Paulus' breve. Til forskel fra alle de øvrige Paulusbreve er det ikke skrevet til nogen, Paulus allerede kender. Tværtimod har han skrevet det for at introducere sig selv for menigheden i Rom. Han har nemlig planer om at besøge dem og har brug for deres hjælp til at komme videre i sit arbejde. Han skriver brevet, mens han er på vej til Jerusalem for at aflevere den gave, han har samlet ind til menigheden dér. Derefter vil han så rejse til Rom.

I brevet gør han rede for sin forståelse af evangeliet, så de kan have en fælles platform for det videre samarbejde, som han håber på. Det er således et undervisningsbrev, hvor Paulus stiller en række retoriske spørgsmål og diskuterer med en tænkt modstander for på den måde at gøre rede for sin

forståelse af evangeliet og de konsekvenser, evangeliet har for forholdet mellem mennesker i samme menighed, mellem jøder og græker og i samfundet i øvrigt.

Det tema, Paulus behandler i brevet, udtrykker han på denne måde: "Evangeliet er en Guds kraft til frelse for alle, som tror, både for jøde, først, og for græker" (Rom 1,16).

Første Korintherbrev

I Det Nye Testamente findes to breve af Paulus skrevet til menigheden i Korinth. Men som det fremgår af Første Korintherbrev, er det ikke det første brev, Paulus skrev til menigheden. Han havde skrevet ét før, som menigheden havde svaret på, og nu svarer Paulus så på spørgsmål, som de har stillet i deres svarbrev til ham.

Paulus kender menigheden i Korinth godt og føler ansvar for den, for han har selv grundlagt den. Men der er nu gået omkring tre år, og ikke alt, hvad der er sket i mellemtiden, er godt. Brevene er skrevet til hele menigheden, og Paulus må forudsætte, at hans hilsen bliver læst op i forbindelse med menighedens gudstjeneste.

Foruden de spørgsmål, menigheden har stillet Paulus i deres brev, har Paulus også gennem Kloes folk fået en rapport om, hvordan det går i menigheden. Kloe er en forretningskvinde med forbindelser i Efesos, hvorfra Paulus skriver. Helt fundamentalt er menigheden i Korinth kommet væk fra det centrale i evangeliet: ordet om korset. Desuden har flere i menigheden problemer med de etiske konsekvenser af evangeliet under de forhold, som var i Korinth. Brevet handler således om en række konkrete emner, som var til debat mellem Paulus og menigheden. Nogle af dem har at gøre med indre forhold i menigheden, og hvordan man behandler hinanden. Andre har at gøre med forhold udadtil i samfundet. Således mente nogle i menigheden, at det var i orden at deltage i de hedenske offerfester.

Det bedst kendte afsnit i Første Korintherbrev er kapitel 13, 'Kærlighedens lovsang'.

Andet Korintherbrev

I Andet Korintherbrev fortsætter Paulus sin vejledning af menigheden. Nogle af de gamle problemer findes stadigvæk, og nye er kommet til. Mellem brevet her og Første Korintherbrev har der været en korrespondance mellem Paulus og menigheden. Der er gået omkring et år, og Paulus skriver nu fra Makedonien. Her er han sammen med sin hjælper Timotheus, som i mellemtiden har besøgt menigheden. De nye problemer er skabt af nye prædikanter, som er kommet til menigheden. De beskylder Paulus for at være svag og uden magt. Men, siger Paulus, Guds

magt udfolder sig netop i afmagt. Den er som en skat i et lerkar.

Selv om brevet er skrevet til en menighed, er det også et meget personligt brev. Det er blevet til under svære kampe og skrevet ud fra en meget konkret situation, hvor Paulus' modstandere, de nye forkyndere i menigheden, hele tiden er tænkt med i den måde, Paulus skriver på. Brevet er skrevet til nogen, Paulus holder meget af – hans kære børn. De kan gøre ham meget glad, men også såre ham meget.

Galaterbrevet

I sit brev til galaterne er Paulus i dialog med menigheder, som han tidligere har besøgt, og som mest består af ikke-jøder. Siden Paulus har været der, har andre også besøgt menighederne og forkyndt et anderledes budskab. Det har ført til de problemer og konflikter, som er baggrunden for det, Paulus skriver til galaterne. Det er et polemisk brev, som sætter tingene på spidsen og trækker linjerne op.

Det kan se ud som om, modstanderne har hævdet, at man som kristen skal tro på evangeliet og overholde Moseloven og derfor også omskæres. Det skal man ikke, siger Paulus. At være barn af Abraham er man ved at tro; Loven kom først til flere hundrede år efter Abraham.

Ud over at forsvare sine synspunkter, vejleder Paulus i sidste del af brevet galaterne i, hvad kristen frihed skal bruges til, nemlig til næstekærlighed og til at bære hinandens byrder.

Efeserbrevet

Brevet til efeserne er i stil og teologisk profil anderledes end de foregående breve. Det er ikke skrevet ind i en bestemt situation, hvor noget er til debat eller for at argumentere for noget og imod noget andet. I stedet er det præget af bøn og lovprisning ud fra en bekendelse til Kristus som hele universets herre.

Brevets modtagere er hedninger, men i brevet forsikres de om, at løfterne til Israel også gælder dem, nu hvor de kender Kristus. Inden de kom til tro, var de at betragte som døde, men nu er de oprejst med Kristus og derfor med i Guds familie. Der er en indre enhed mellem alle kristne, som ophæver alle ydre forskelle.

Brevets anden del giver en vejledning i kristen livsførelse og inddrager Det Gamle Testamente i undervisningen.

Filipperbrevet

I brevet til menigheden i Filippi skriver Paulus til nogen, han kender godt og har et nært og varmt forhold til. Han har selv grundlagt menigheden nogle år forinden, da han besøgte byen. Han skriv-

er, mens han sidder i fængsel. Anledningen er, at Epafroditus, som menigheden har sendt med en gave og for at besøge Paulus, nu rejser tilbage. Han får brevet med. Senere vil Paulus sende sin medarbejder Timotheus, og desuden håber han selv at besøge dem.

Det er et brev skrevet til venner, som Paulus elsker, længes efter, glæder sig over og er fælles med om alt, både det åndelige og det materiale. Med afsæt i det fællesskab opfordrer Paulus menigheden til at bevare den indbyrdes enhed og vise næstekærlighed, så de altid sætter andre højere end sig selv, sådan som Kristus gjorde. Igen og igen opfordrer Paulus menigheden til at glæde sig i Herren og holde fast ved det fællesskab, de har i Kristus. Helt konkret nævner han et par stykker i menigheden ved navn og opfordrer dem til at enes. Antydningen af strid overskygger dog ikke den tillid og glæde, som præger brevet.

Kolossenserbrevet

Paulus har ikke grundlagt menigheden i Kolossæ, men han føler ansvar for den. Den er resultatet af hans lange arbejde i Efesos, hvor budskabet nåede ud i hele omegnen. Helt konkret var det Paulus' medarbejder Epafras, der forkyndte evangeliet i Kolossæ. Han har nu besøgt Paulus, der sidder fængslet, og fortalt ham, hvordan det går i menigheden. Han har meget godt at fortælle, men der er også problemer, og det er dem, der er anledningen til dette brev.

For at bekæmpe den forkerte lære i menigheden understreges det i brevet, at Kristus var meddelagtig i skabelsen og nu hersker over hele kosmos. Af brevet forstår man, at vranglærerne har gjort sig til talsmænd for overholdelse af jødiske skikke, engle- dyrkelse og misforstået askese. Alt sammen for at opnå større åndelig visdom og kundskab. Men ifølge brevet kan de kristne ikke få mere, end de allerede har i troen på Kristus. Hele Guds hemmelighed og visdom findes i ham, og derfor skal de blive i ham og hverken dyrke eller frygte andet. Ved sin død har Kristus allerede ført dem ud af mørkets magt og over i sit rige.

Men Paulus ved også, at nok lever de i troen, men også her på jorden. Derfor får de i brevet også praktiske råd om, hvordan de skal leve med hinanden.

Første Thessalonikerbrev

Menigheden i Thessalonika var grundlagt af Paulus, efter at han var rejst fra Filippi. Mange kom hurtigt til tro, især blandt grækerne. Paulus' succes vakte modstand blandt byens jøder, og Paulus blev tvunget til at afbryde sin undervisning i utide og flygte fra byen.

Han er nu bekymret for, om menigheden er godt nok forankret i deres nye tro. Han har sendt Timotheus til dem, og han har så fortalt Paulus, hvordan det står til. Paulus ville gerne selv komme, men kan ikke, og derfor fortsætter han sin undervisning ved at skrive til dem. Brevet skal læses op i menigheden, så alle kan høre det.

I brevet ser Paulus tilbage på menighedens grundlæggelse og henviser til sig selv og sine medhjælpere som eksempler til efterfølgelse. Man lærer nemlig også ved at efterligne andre. Især to emner trænger sig på. Det ene er ret livsførelse, og om det siger Paulus bl.a., at de skal leve stilfærdigt og passe deres arbejde. Det andet er forventningen til endetiden og Kristi genkomst. Menigheden ventede, at det snart ville ske, og nu er nogle i menigheden allerede døde. Hvad så med dem? Hertil siger Paulus, at kun Gud ved, hvornår det sker, men for menigheden gælder det om at være rede og sætte deres lid til Kristus. Han døde for dem, og hvad enten de er vågne eller sover, skal de leve sammen med ham.

Andet Thessalonikerbrev

Det andet brev til menigheden i Thessalonika er skrevet i forlængelse af den situation, man kan læse ud af det første brev til menigheden. Det store spørgsmål er stadigvæk Jesu genkomst, nu blot stærkere. Dels har nogle af dem misforstået det, Paulus sagde om altid at være rede, og dels er der nogen, der har sagt, at Jesu genkomst er nært forestående.

Brevet er skrevet for at berolige menigheden, og henviser derfor til begivenheder, som må ske, inden Herrens dag kommer, og at ingen vil være i tvivl, når den dag kommer.

Forventningen havde ført til, at nogen i menigheden var holdt op med at arbejde, og de bliver irrettesat. Usund forventning fører nemlig til uacceptabel livsførelse. I stedet skal de holde fast ved det, Paulus allerede har sagt og skrevet til dem.

Første Timotheusbrev

Brevet er et af fire breve, som er adresseret navngivne enkeltpersoner, nemlig brevene til Timotheus, Titus og Filemon. Man regner Filemonbrevet for at være et ægte Paulus-brev, mens de øvrige er skrevet i hans navn og dermed låner Paulus' autoritet. Brevene indeholder generelle råd om livet i menigheden, som kan læses op for alle.

Situationen i det første brev til Timotheus er den, at han og Paulus sammen har besøgt menigheden i Efesos. Paulus er rejst videre til Makedonien, men har ladet Timotheus blive tilbage for at rydde op i en række forhold. Gennem brevet får Timotheus ikke kun vejledning, men også autoritet. Der er

problemer med vranglære i menigheden, som har vundet indpas bl.a. gennem to af menighedens egne folk, Hymeneus og Aleksander.

Størstedelen af brevet drejer sig om forskellige sider af menighedens liv så som forbøn, mænds og kvinders rolle i gudstjenesten, og hvilke kvalifikationer menighedens forskellige ledere skulle have. Men der er også råd om, hvordan de kristne skal leve i samfundet og forholde sig til folk uden for menigheden.

Andet Timotheusbrev

Brevet er skrevet, mens Paulus sidder i fængsel. Han regner med, at han skal lide martyrdøden og håber, at Timotheus snart kan besøge ham.

Trods sin situation er Paulus stadig optaget af mission og mere fokuseret på, hvordan Timotheus skal klare det end på sin egen situation. Han ønsker at give sin unge ven mod og udholdenhed. Han formaner ham til at holde ud gennem lidelser og henviser til både Kristus og sig selv som et eksempel. Timotheus skal holde fast ved det, han allerede har lært gennem skrifterne, og så skal han undervise andre i det samme, så de også kan stå fast. Derfor skal de afholde sig fra unødvendige diskussioner, som ikke fører til noget.

Titusbrevet

Ifølge brevet har Paulus og Titus arbejdet sammen på Kreta, og Titus er nu blevet tilbage for at gøre arbejdet færdigt. Derefter skal han komme til Nikopolis, hvor Paulus er. Paulus har flere gange brugt Titus som sendebud og medarbejder og sådan også her. Nok er brevet et personligt brev til Titus, men det meste af brevet handler om forhold i menigheden, som Titus nu kan tage op med henvisning til brevet og med autoritet fra Paulus.

Titus skal organisere de nye menigheder i byerne på Kreta. Brevet giver meget konkret og elementær vejledning i forhold til de forskellige aldersgrupper og understreger de moralske krav, der bør stilles til lederne. Kristen livsførelse er vigtig – ikke mindst som et vidnesbyrd over for folk uden for menigheden. De kristne skal være rede til at gøre godt og afholde sig fra strid - noget som kunne være svært på Kreta. Det er dog ikke de gode gerninger, der frelser dem; det er Guds nåde.

Filemon

Filemon er en rig kristen og leder af en menighed, som samles i hans hus. Brevet til ham har et helt konkret anliggende. Situationen var den, at Onesimus, Filemons slave, var løbet bort. Han var siden kommet i kontakt med Paulus og kommet til tro. Paulus havde fået god hjælp af ham, men vil nu sende

ham tilbage til hans herre. Efter datidens regler var en slave herrens ejendom. Med sig har Onesimus så brevet fra Paulus til Filemon.

I brevet opfordrer Paulus Filemon til at tage godt imod Onesimus. Han skal huske, at det ikke blot er en slave, der kommer tilbage, men også en kristen bror. Paulus opfordrer ham til at behandle ham som begge dele.

Hebræerbrevet

Vi ved ikke, hvem der har skrevet Hebræerbrevet, og heller ikke hvem det er skrevet til, eller hvad anledningen er. Det er heller ikke et egentligt brev men snarere en lang prædiken afsendt som et brev. Forfatteren må være en veluddannet græker fra en kristen familie med god teologisk indsigt, som han udfolder i denne brevprædiken.

Måske er det skrevet til nogle hedningekristne, som under læsningen af Det Gamle Testamente er kommet i tvivl om, hvordan de skal forstå det, som står der, i lyset af evangeliet og især i lyset af Jesu person, og det han har gjort.

Brevet forklarer, hvordan de skal forstå forholdet mellem den gamle og den nye pagt. Jesus forklares og forstås som den sande ypperstepræst. Gennem sin lidelse og død har han gjort enhver anden ypperstepræst og ethvert andet offer overflødigt. Alt, hvad der er nødvendigt til frelse, er gjort. Nu gælder det i stedet om for de kristne ikke at blive sløve, men holde ud. Derfor bliver de mindet om de trosforbilleder, de har, og hvordan de holdt ud, selv om de ikke havde oplevet opfyldelsen af løfterne. Især skal de se hen til Kristus, som udholdt korset.

Jakobsbrevet

Jakobsbrevet er ikke et egentligt brev, men snarere en prædiken, der er sendt som et brev til en række menigheder. Det er skrevet af en, som har et godt kendskab til den jødiske tradition, og han forudsætter, at hans tilhørere også har det. Brevet – eller prædikenen – er skrevet med henblik på oplæsning ved gudstjenesten.

Brevet vil formane og overbevise sine tilhørere om at slutte sig til den rette vej, og gør det ved at stille en række retoriske spørgsmål og diskutere med en tænkt modstander. Hovedanliggendet er at sige, at der er en sammenhæng mellem det, man tror på, og den måde, man lever på. Det budskab, som de kristne har hørt, må få konsekvenser i deres liv. Man skal høre og gøre, ellers er troen tom. Således kan man fx ikke høre evangeliet og gøre forskel på rig og fattig. Det er heller ikke ligegyldigt, hvad man siger, lige som man skal tage sig i agt for at være hovmodig. Formaningerne og advarslerne i brevet er meget konkrete.

Første Petersbrev

Brevet er skrevet til en række menigheder i et område, som i dag ligger i Tyrkiet. Det er en generel rundskrivelse, hvor afsenderen ønsker at opmuntre de menigheder, der modtager brevet. De har det nemlig svært.

Hvem, der faktisk har skrevet brevet, står hen i det uvisse. Men afsenderen kalder sig Peter, Jesu Kristi apostel, og dermed låner brevet autoritet fra discipulen Peter, som fornægtede Jesus, men siden blev en central person i den første menighed.

De kristne er udsat for en række prøvelser uden dog at være direkte forfulgte. Men de bliver mistænkeliggjort, bagtalt og spottet, alt sammen noget som fører til social isolation. Men sådan må det være, når de tilhører Guds rige. De er fremmede og udlændinge i verden, siger brevet.

I brevet anvendes betegnelser for de kristne, som i Det Gamle Testamente bruges om Israel. De kristne er Guds folk og hans præster. De skal derfor være hellige og ikke leve, som de gjorde før. Indbyrdes kærlighed er vigtig ikke mindst som et vidnesbyrd over for dem uden for menigheden.

Formaningerne begrundes med Kristi lidelser. Hans lidelser er et eksempel til efterfølgelse. Men fordi hans lidelse førte til sejr over døden, skal de kristne også gennem lidelser få del i hans sejr. Brevet slutter med en særlig formaning til menighedens ledere.

Andet Petersbrev

Anledningen til brevet er, at vranglærere har fået indflydelse på menigheden. Det siges ikke, hvem eller hvor menigheden er, men brevets modtagere omtales generelt som dem, der er kommet til tro. Brevet her er en slags testamente, hvor brevskriveren kommer med sit sidste budskab og opmuntring til menigheden. Vranglæren har nemlig skabt forvirring og tvivl ikke mindst om Jesu genkomst.

Brevets budskab er, at menigheden skal leve i overensstemmelse med apostlenes og profeternes vidnesbyrd. Kristenlivet har etiske konsekvenser, hvilket vranglærerne benægter. De har sået tvivl om Jesu genkomst, for hvor blev han af? Til det siger forfatteren, at Guds tidsregning er en anden end vores. En dag er for ham som tusind år og omvendt, og når han lader vente på sig, er det fordi han vil at flere skal komme til tro på evangeliet. Det er hans barmhjertighed, der forklarer hans tålmodighed.

Johannesbrevene

Baggrunden for de tre Johannesbreve er splittelse og rivalisering i menigheden, uden at det siges, hvorfor det er kommet dertil. Vi får heller ikke at vide, hvem brevskriveren er, kun at han kalder sig "den æld-

ste". Han kender menigheden godt og har omsorg for dem. I stil minder brevene meget om Johannes-evangeliet og må være blevet til i samme miljø. Det er kun Andet og Tredje Johannesbrev, der er egentlige breve. Første Johannesbrev er snarere en prædiken, og måske kan forholdet mellem de tre breve forstås således: Det sidste brev, som er et personligt brev til Gajus, menighedens leder, introducerer de to andre. Andet Johannesbrev er så en følgeskrivelse til den prædiken, som er i Første Johannesbrev. Det har heller ikke nogen indledende hilsen eller afslutning. Menigheden og dens medlemmer kaldes med en æresbetegnelse "den udvalgte frue og hendes børn".

Splittelsen i menigheden går på spørgsmålet: Hvem er Jesus? Han er, siges det i brevet, "Kristus", "Guds søn", "kommet i kød og blod", altså et rigtigt menneske. Ud fra det kan man slutte, at modstanderne har sagt noget andet. Men i stedet for at polemisere mod dem, understreger brevskriveren det, som er sandt og opfordrer menigheden til at holde fast ved det.

Med sin prædiken vil afsenderen også understrege troens konsekvenser: Når Gud er lys, skal de vandre i lyset, og når han er kærlighed, skal kærligheden præge dem i alt. Man kan ikke elske Gud og samtidigt hade sin bror.

Judasbrevet

Brevet er skrevet af Judas, som kalder sig for 'Jesu Kristi tjener og Jakobs bror'. Judas og Jakob leder tanken hen på Jesu brødre, uden at vi kan vide, om det er korrekt. Forfatteren kender Det Gamle Testamente og den jødiske tradition godt. Det siges ikke, hvem brevmodtagerne er, men det fremgår, at det er en menighed, hvor nogle fremmede – måske omrejsende prædikanter – har fået indflydelse og skabt splittelse. De har ingen respekt for lederne i menigheden og misforstår Guds nåde og lever, som de selv vil.

Forfatteren vil med sit brev formane menigheden til ikke at lade sig vildlede af dem, som er kommet til. De skal holde fast ved det, de allerede har fået forkyndt. Han fordømmer dem, der vildleder, men opfordrer til at vise barmhjertighed over for dem, der er blevet vildledt og nu er kommet i tvivl. Dem skal de prøve at redde.

Johannes' Åbenbaring

Bogen fortæller om det, som Johannes i et syn har fået åbenbaret om de sidste tider. Der er ingen paralleller til bogen i Det Nye Testamente, men formen er kendt fra andre jødiske skrifter på den tid. Den formidler det budskab, som forfatteren har fået åbenbaret, og tolker den svære og onde nutid i lyset af det, som forfatteren har set skal ske i fremtiden. Med sit budskab vil Johannes skabe mod og udholdenhed hos dem, som hører det.

Johannes har fået sit syn, mens han var fange på øen Patmos, og skriver til syv menigheder i Lilleasien. Det er menigheder, han kender godt, de respekterer ham, og han kan tale til dem med autoritet. Bogen menes at være skrevet i slutningen af det første århundrede og ind i den situation, som på det tidspunkt herskede i det romerske rige. Kejserdyrkelsen havde vundet indpas, men for de kristne var det i strid med deres tro at betragte kejseren som guddommelig. De nægtede at tilbede ham, og derfor blev de forfulgte. Det var en mørk og svær tid, hvor mange var ved at miste modet. Ind i den situation vil Johannes styrke og trøste ved at viderebringe sin vision: Ser man nemlig tingene "fra oven", ser situationen anderledes ud. Der kan man se, at Gud er almægtig, at han sidder på tronen sammen med lammet, som er en betegnelse for Kristus, og at Gud og lammet allerede har sejret. Også selv om tingene ser anderledes ud, når de ses "nedenfra".

Bogen har et rigt symbolsprog og for at forstå det, skal man kende Det Gamle Testamente godt, men også den situation, som de første læsere levede i. Nogle af symbolerne er vanskelige at forstå, når de læses i dag, og man skal nok heller ikke tolke alle detaljerne.

Bogens budskab er først og fremmest, at uanset hvor svært og håbløst det ser ud i verden og for de kristne, så har Gud magten, og de behøver ikke frygte. Gennem det syn, som Johannes fortæller om, har de fået lov til at se, hvordan historien ender.

Introduktion til Det Nye Testaments tekster

